

PROTEST. Aktivister övervakas under Nato-övningen Loyal Arrow sommaren 2009. Under övningen greps fyra kvinnor från nätverket Ofog sedan de försökt störa övningen.

Civil olydnad fråga om

Gudrun Schyman och Bengt Wadensjö kommer överens om att idka civil olydnad för att åstadkomma ökad jämställdhet. Cecilia Stegö-Chilò varnar för att den civila olydnad som uppenbarar sig i obetalda tv-licenser kan bli en kraft att räkna med, medan Claes Borgström pratar värderingar och hänvisar till ordförande Mao med orden ”Jag stöder alla rättfärdiga aktioner”.

En efterfest i sen timme? Nix, det var så det lät under ett av de pågående samtalen om moral i vår tid på Orienteatern i Stockholm.

Text: Marika Sivertsson

I kväll ska bland andra Wanja Lundby-Wedin diskutera ungdomar, sociala konflikter och integration. I förra veckan var ämnet för Orienteaterns serie om moral civil olydnad, och samtalet var lika uppsluppet som spretigt.

Kvällens stjärna när fem starka personligheter tog plats i soffan var ju egentligen Martin Smedjeback, aktiv i nätverket Ofog, som förra sommaren dömdes till fem månaders fängelse för att i oktober 2008 ha gått loss på ett antal granatgevär av typen Carl-Gustaf med hammare. Men han höll en låg profil, sannolikt av finkänslighet. Graden av kunskap om civil olydnad visade sig variera kraftigt i panelen, och det faktum att det är valår gjorde sig påmint – tre politiker i en panel på fem kunde bara inte låta tillfället gå förbi.

Gudrun Schyman (Fi), Claes Borgström (S), och Cecilia Stegö-Chilò – enligt egen utsago mest känd som extremt kortvarig minister – samt biskop emeritus Bengt Wadensjö gjorde Smedjeback sällskap under kvällen.

Med dödsförakt försökte Cecilia Stegö-Chilò sig på en nyliberal diskussion om kol-

lektivism och majoritetsförtryck, detta i en salong där såväl panel som publik satt med hjärtat till vänster. Kanske hade hon inte framhärdat så kraftigt om hon inte kommit för sent: hon missade Martin Smedjebacks illustration av poängen med civil olydnad.

Vi som lyssnade fick ta del av smygandet i buskarna utanför Saab Bofors Dynamics i Eskilstuna, av inbrottet och hamrandet på 14 granatgevär. Och av hur aktivisterna fredligt satte sig på golvet och väntade när de ringt polisen och upplyst om vilka de var och vad de hade gjort. Trots dragen pistol och schäferhund bjöds poliserna på choklad (de tackade nej) när de kom.

– **Chokladen är viktig.** Att ge något, hur lite det än är, visar vilken relation vi vill ha, konstaterade Martin Smedjeback.

De bekanta han fick under fängelsetiden ställde sig frågande till hans brottsmetod. Själv ringa polisen? Varför inte lägga benen på ryggen? Man kan väl förstöra ordentligt om man ändå förstör – en ynka hammare när det finns dynamit?

– Och så var det nån som föreslog att vi kunde ha stulit

GRUNDERNA I CIVIL OLYDNAD

Aktioner av civil olydnad legitimeras av uppfattningen att det i vissa fall kan vara berättigat att bryta mot lagar som är skadliga mot människor eller djur.

Om det görs enligt ickevåldsprinciper brukar det kallas civil olydnad. Fem kriterier ska vara uppfyllda:

Lagbrott: Aktionen eller hand-

lingen ska bryta mot en lag eller vara en ordervägran.

Öppenhet: Man ska inte maskera sig eller på andra sätt dölja sin identitet.

Ickevåldsligt: Ingen levande varelse får komma till skada.

Ta straff: Man stannar på brottsplatsen och låter sig bli gripen och ställd inför rätta.

Ideologiskt: Motivet till handlingen ska vara ideologiskt eller politiskt motiverat. Alltså inte endast för egen vinning.

En demonstration i Sverige är grundlagsskyddad och inte civil olydnad. En demonstraton i Burma mot regimen är däremot olaglig och är civil olydnad så länge den uppfyller kriterierna ovan.